

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
 מספר השאלון: 009103

מדינת ישראל
 משרד החינוך התרבות והספורט

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

יחידת לימוד משלימה ל-2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר,

קריאה מונחית, רומאן) ודרמה – (2x33) – 66 נקודות

פרק שני – שירה – (2x17) – 34 נקודות

סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.

(2) מילון עברי-לועזי/לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.

ד. הוראות מיוחדות: (1) חובה לצרף למחברת הבחינה שתי רשימות:

א. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה הבסיסית.

ב. רשימת היצירות שנלמדו ביחידה זו.

(2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון – סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר, קריאה מונחית, רומאן)

ודרמה (66 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 1-4 (לכל שאלה – 33 נקודות).

מעשה חכמים

1. לפניך מעשה החכמים על "רבי חמא בר ביסא". קרא אותו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

רבי חמא בר ביסא הלך ישב שתיים עשרה שנה בבית רבו.

כשבא, אמר: לא אעשה כדרך שעשה בן חכינאי.

נכנס, ישב בבית המדרש ושלה לביתו.

בא ר' אושעיא בנו ישב לפניו.

היה שואל אותו על שמועה.

ראהו ששמועותיו מחודדות.

חלשה דעתו. אמר:

אילו הייתי כאן, היה לי זרע כזה!

נכנס לביתו. נכנס אחריו. קם לפניו.

הוא סבר שרוצה לשאלו על השמועה.

אמרה לו אשתו, וכי יש שקם מלפני תינוק?

קרא עליו רמי בר חמא החוט המשולש לא במהרה יינתק.

זה ר' אושעיה בנו של ר' חמא בר ביסא.

א. הסבר את הבעיה המרכזית שמוצגת במעשה החכמים על רבי חמא בר ביסא.

האם בעיה זו נפתרת בסוף מעשה החכמים? הסבר את דבריך. (20 נקודות)

ב. מהו תפקידה של האישה במעשה חכמים זה? הסבר והדגם את דבריך. (13 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

סיפור קצר, קריאה מונחית, רומאן ודרמה**שים לב: אין להביא בתשובות שונות דוגמאות מאותה יצירה.**

2. תאר אירוע מרכזי ביצירה אחת שלמדת (סיפור קצר, ספר קריאה, רומאן או דרמה). הסבר איך אירוע זה משפיע על התפתחות העלילה ועל ההתנהגות ו/או האופי של הדמויות.
3. תאר בעיה אישית **או** חברתית ביצירה אחת שלמדת (סיפור קצר, ספר קריאה, רומאן או דרמה). האם לבעיה זו יש פתרון ביצירה? הסבר והדגם את דבריך.
4. בחר ביצירה (סיפור קצר, ספר קריאה, רומאן או דרמה), שהפתיחה **או** הסיום שלה הרשימו אותך.
- א. תאר את הפתיחה או את הסיום ביצירה שבחרת, והסבר מה הרשים אותך בפתיחה **או** בסיום. (18 נקודות)
- ב. מה הם הקשרים בין הפתיחה **או** הסיום שכתבת עליהם בסעיף א ובין העלילה והדמויות שביצירה? (15 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

פרק שני – שירה (34 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 5-8 (לכל שאלה – 17 נקודות).

פיוט ושירת ימי הביניים

5. קרא את הפיוט שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

אגדלך / אברהם אבן עזרא

אגדלך אלהי כל נשמה
 ואודה ברב פתד ואימה.
 בעמדי תוף קהלך, צור, לרומם –
 לך אכרע ואכף ראש וקומה.
 5 רקיעי רום הלא נטה במבטא
 והארץ יסדה על בלימה.
 היוכל איש חקור את סוד יצרו?
 ומי הוא זה בכל קדמה וימה?
 מרומם הוא עלי כל פה ולשון,
 10 אשר הפליא ועשה כל בחכמה.
 ויתגדל בגוי קדוש ועליון
 ויתקדש שמייה רבא בעלמא.

א. את הפיוט "אגדלך" נוהגים לומר לפני תפילה ידועה.

לפני איזו תפילה אומרים אותו? הסבר את קביעתך על פי הפיוט. (5 נקודות)

ב. תאר והסבר את היחס של הדובר לאלוקים, על פי הפיוט "אגדלך". (12 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

מת אב ומת אלול / שמואל הנגיד

מת אב ומת אלול ומת חמם, / גם נאסף תשרי ומת עמם,
 באו ימי הקר, והתירוש / אדם וקולו בפלי דמם.
 לכן, ידידי, סב אלי רעים, / כל איש ואיש יעש אשר זמם!
 אמרו: חזה עבים בהגשימם / ושמע שמי מרום בהרעימם
 וראה כפור ולשון מדורה – זה / ירד חה יצל ויתרומם.
 קומה, שתה בכוס ושוב ושתה / בכד, ובלי ל וגם יומם!

- א. ציין שני מאפיינים מהשיר, שמלמדים אותנו ששיר זה הוא שיר יין. (8 נקודות)
 ב. הסבר את התפקיד של החזרות בבית הראשון. (9 נקודות)

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

אשכים לבית השר / אברהם אבן עזרא

אשכים לבית השר – / אומרים: כָּבֵר רָכַב,
 אבוא ליעת ערב – / אומרים: כָּבֵר שָׁכַב.
 או יעלה מרכב / או יעלה משכב –
 אויה לאיש עני / גולד בלי כוכב!

- א. בשיר זה יש ביקורת חברתית מהי הביקורת? כיצד ביקורת זו באה לידי ביטוי בשיר. (10 נקודות)
 ב. הדגם שני מאפיינים של שירת ימי הביניים, הבאים לידי ביטוי בשיר. (7 נקודות)

(שים לב: שאלה 8 בעמוד הבא.)

השירה העברית במאה ה-20

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

בְּגוּשׁ הַשֵּׁשׁ / דן פגיס

בְּגוּשׁ הַשֵּׁשׁ מְצַפֶּה הַפֶּסֶל.
 הַכַּד עוֹדוֹ בְּחִיק הַחֶמֶר.
 תוֹעָה הַמְּנַגֵּינָה וּמְחַפֶּשֶׁת
 אֶת חֵלִילָה בְּקִנְיֵי הַגָּמָא.
 5 גְּזִית הַבַּיִת עוֹד שְׂבוּיָהּ בְּסַלְעַ,
 בְּאִפְלֵ חֶרְפִּים חֲבוּיֵי הַלֶּחֶם.
 אָבֵל הַיָּד, בּוֹטַחַת וְנִכְשֶׁלֶת,
 חוֹזֶרֶת לִיצִירֶיהָ וּמוֹלֶכֶת.

א. מהו התפקיד של היוצר, על פי השיר "בגוש השיש"?

הסבר והדגם את דבריך. (8 נקודות)

ב. הדגם מהשיר שתי דרכי עיצוב, והסבר את תרומתן להבנת השיר. (9 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט